

Atostek ID 4.0 käyttöohje

Linuxille

Atostek

Sisällysluettelo

1. ENNEN KÄYTÖN ALOITTAMISTA JA KÄYTÖN ALOITTAMINEN	3
1.1. Mikä on Atostek ID?	3
1.2. Mitä tarvitsen käyttääkseni Atostek ID:tä?	3
1.2.1. Atostek ID -ohjelman asentaminen	3
1.3. Toimikortin aktivoiminen	5
2. TUNNISTAUTUMINEN JA SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS	6
2.1. Käyttäjän tunnistaminen	6
2.1.1. Atostek ERAn käyttäminen	6
2.2. Sähköinen allekirjoitus	6
3. TOIMINNALLISUUS	8
3.1. Käynnistäminen ja sulkeminen	8
3.2. PIN-koodien vaihtaminen ja lukittuneiden koodien avaaminen	8
3.3. Asetukset	9
3.4. Päivittäminen	11
3.5. Virheenraportointi	11
3.6. Diagnostiikka	12

1. Ennen käytön aloittamista ja käytön aloittaminen

Tässä luvussa esitellään Atostek ID -sovellus. Sen lisäksi kerrotaan vaatimukset sovelluksen käytölle ja ohjeistetaan, miten Atostek ID -sovellus asennetaan Linux-koneelle.

1.1. Mikä on Atostek ID?

Atostek ID on kortinlukijaohjelmisto, jota käytetään terveydenhuollon toimikortilla kirjautumiseen ja sähköiseen allekirjoitukseen sen kanssa yhteensopivissa palveluissa.

1.2. Mitä tarvitsen käyttääkseni Atostek ID:tä?

Atostek ID toimii Linux-käyttöjärjestelmällä. Tarkasta viimeisin listaus tuetuista Linux-versioista Digi ja väestöviraston sivulta <https://dvv.fi/kortinlukijaohjelmisto> tai sivulta <https://downloads.ehoito.fi> ennen asennusta.

Huom! Jos käytät Windows- tai OsX-käyttöjärjestelmää, katso kyseiselle käyttöjärjestelmälle tarkoitettu käyttöohje.

Kirjautuaksesi terveydenhuollon toimikortilla johonkin Atostek ID -ohjelman kanssa yhteensopivaan palveluun, tarvitset Atostek ID -ohjelman lisäksi kortinlukijan ja kortinlukija-ajurin. Kortinlukijan ajuri löytyy yleensä jo valmiiksi käyttöjärjestelmästä.

Atostek ID on tuettu ainakin seuraavilla selaimilla:

- Google Chrome 117
- Firefox 102 ESR, 115 ESR, 118
- Microsoft Edge 117

Muita selainversioita ei ole testattu systemaattisesti.

1.2.1. Atostek ID -ohjelman asentaminen

Asentaaksesi Atostek ID -ohjelman, toimi seuraavien ohjeiden mukaan:

1. Siirry sivulle <https://dvv.fi/kortinlukijaohjelmisto> tai <https://downloads.ehoito.fi>.
2. Valitse oikean käyttöjärjestelmän ajuri ja lataa se. Linuxille saatavana on .deb-paketti (esim. Debian, Ubuntu) ja .rpm-paketti (esim. Red Hat, Fedora).
3. Avaa komentorivi ja mene kansioon, jonne latsit asennuspaketin (esim. `~/Downloads`).
4. Asenna sovellus käyttäen haluamaasi paketinhallintaohjelmaa, esimerkiksi:

- a. Debian-pohjainen Linux ja apt (kysyy, asennetaanko riippuvuudet samalla):

```
$ sudo apt install ./atostekid_DEB_<versio>.deb
```

Tai dpkg (varoittaa puuttuvista riippuvuuksista; ne on asennettava erikseen):

```
$ sudo dpkg -i atostekid_DEB_<versio>.deb
```

Atostek ID Linux 4.0 -ohjelmiston käyttöohje v1.0

- b. Red Hat -pohjainen Linux ja dnf (kysyy, asennetaanko riippuvuudet samalla):

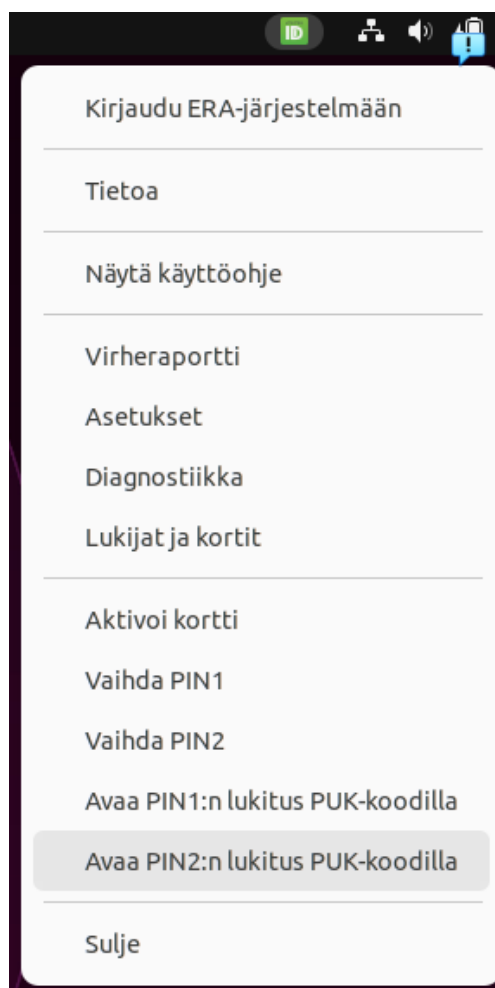
```
$ sudo dnf install ./atostekid_RPM_<versio>.rpm
```

Tai rpm (varoittaa puuttuvista riippuvuuksista; ne on asennettava erikseen):

```
$ sudo rpm -i atostekid_RPM_<versio>.rpm
```

Asennuksen onnistuttua asennuspaketti käynnistää ja sulkee sovelluksen kerran, jotta se saa luotua SCS CA -varmenteen ja asetettua sen luotetuksi.

Katso Atostek ID -ohjelman käynnistysohjeet aliluvusta 3.1.

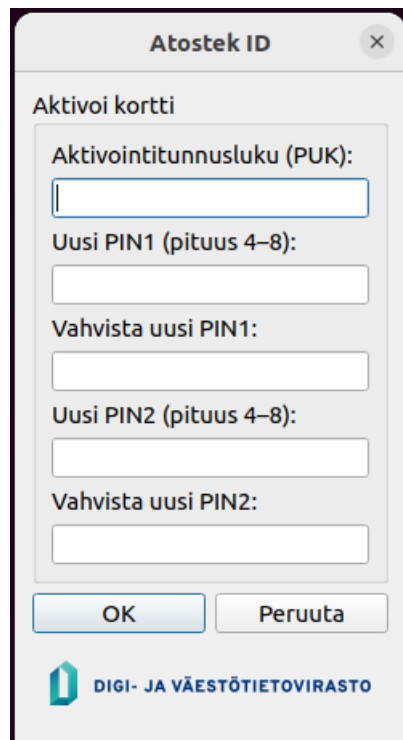
Kuva 1. Atostek ID -ohjelma.

Käynnistyksen jälkeen Atostek ID -ohjelma löytyy käyttöjärjestelmän ilmaisinalueelta. Saadaksesi ohjelman valikon esiin valitse hiiren oikealla painikkeella vihreä Atostek ID -kuvake (kuva 1).

1.3. Toimikortin aktivoiminen

Aktivoi toimikortti seuraavien ohjeiden mukaan:

1. Aseta toimikortti kortinlukijaan.
2. Valitse valikosta ”Aktivoi kortti”.
3. Anna avautuvassa ikkunassa (kuva 2) kortin mukana toimitetussa tunnuslukukirjeessä kerrottu aktivointitunnusluku (PUK).
4. Aseta PIN1- ja PIN2-tunnusluvut.

Kuva 2. Toimikortin aktivointi.

Huom! Sekä PIN1- että PIN2-tunnusluku on asetettava, jotta toimikortti aktivoituu toimintakuntoon. 1.1.2017 jälkeen myönnettyillä henkilökorteilla PIN1:n pituuden on oltava 4 – 12 numeroa ja PIN2:n pituuden on oltava 6-12 numeroa. Toimikortin aktivointi suoritetaan vain kerran. Jos olet aktivoinut toimikortin toisella laitteella, sinun ei tarvitse aktivoida korttia uudelleen.

Toimikorttia ei voida aktivoida käyttämällä NFC-lukijaa, sillä suojatun NFC-yhteyden muodostamiseksi kortin ja kortinlukijan välille tulee toimikortin PIN1-koodi pystyä syöttämään.

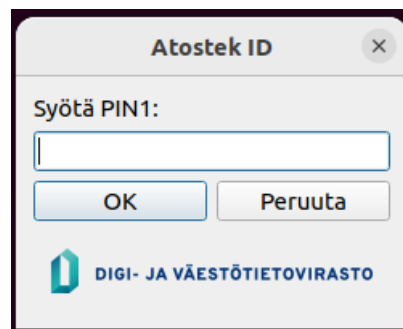
2. Tunnistautuminen ja sähköinen allekirjoitus

Tässä luvussa kerrotaan, miten voit tunnistautua toimikortillasi Atostek ID -sovellusta hyödyntäen sellaiseen palveluun, joka on yhteensopiva Atostek ID -sovelluksen kanssa. Sen lisäksi tässä luvussa kerrotaan, miten sähköinen allekirjoitus tehdään Atostek ID -sovelluksen avulla.

2.1. Käyttäjän tunnistaminen

Atostek ID:n avulla käyttäjä voidaan tunnistaa kirjaututtaessa johonkin yhteensopivaan palveluun. Käyttäjän tunnistamiseen käytetään terveydenhuollon toimikorttia ja PIN1-koodia.

Tunnistautumista varten aseta toimikortti kortinlukijaan, tarkista että Atostek ID -ohjelma on käynnissä ja käynnistä sisäänkirjautuminen varsinaiseen palveluun. Palvelun toimittaja tarjoaa tarkemmat ohjeet kirjautumiseen. Palvelu kutsuu Atostek ID -ohjelmaa, jonka jälkeen Atostek ID pyytää PIN1-tunnuslukua (kuva 3). Jos toimikortti on vanhenemassa kahden kuukauden sisällä, Atostek ID ilmoittaa tästä tunnistautumisen yhteydessä.

Kuva 3. Käyttäjän tunnistaminen PIN1-koodin avulla.

2.1.1. Atostek ERAn käyttäminen

Voit kirjautua Atostekin ERA -palveluun valitsemalla valikosta ”Kirjaudu ERA -järjestelmään”. Tämä toiminto näkyy vain, jos asetus Näytä ”Kirjaudu ERA -järjestelmään” -valinta ponnahdusvalikossa on päällä. Toiminnolla voidaan kirjautua ERAan myös silloin, kun oletusportteja ei saada auki. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun samalla koneella on useampi käyttäjä kirjautuneena. Vaihtoehtoisesti voit kirjoittaa selaimen ERA-palvelun web-osoitteen.

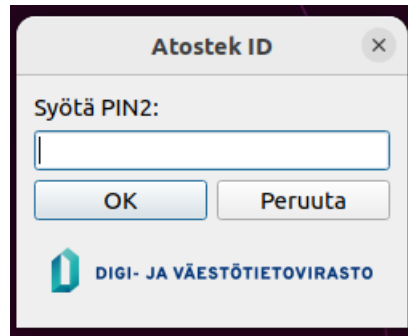
2.2. Sähköinen allekirjoitus

Atostek ID:n avulla voit tehdä sähköisen allekirjoituksen johonkin yhteensopivaan palveluun. Sähköiseen allekirjoitukseen käytetään terveydenhuollon toimikorttia ja PIN2-koodia.

Allekirjoitusta varten valitse allekirjoituksen tekeminen varsinaisesta palvelusta. Palvelu kutsuu Atostek ID -ohjelmaa, minkä jälkeen Atostek ID pyytää PIN2-tunnuslukua (kuva 4). PIN-koodin kysymisen yhteydessä Atostek ID kertoo, mitkä asiakirjat allekirjoitetaan. Huomaa, että ennen allekirjoituksen tekemistä toimikortin tulee olla kortinlukijassa ja Atostek ID -ohjelman tulee olla käynnissä.

Atostek ID Linux 4.0 -ohjelmiston käyttöohje v1.0

Kuva 4. Sähköinen allekirjoitus PIN2-koodin avulla.

3. Toiminnallisuus

Tässä luvussa esitellään Atostek ID -ohjelman tärkeimmät toiminnallisuudet. Niitä ovat esimerkiksi tunnuslukujen vaihtaminen sekä avaaminen. Niiden lisäksi esitellään sovellukseen liittyvät asetukset ja niiden muuttaminen.

3.1. Käynnistäminen ja sulkeminen

Atostek ID -ohjelma ei käynnisty automaattisesti, vaan se pitää käynnistää komentoriviltä kirjoittamalla sen nimi:

```
$ atostekid
```

Ohjelma jää käyntiin terminaaliin ja tulostaa lokitietoa, josta ei tarvitse välittää.

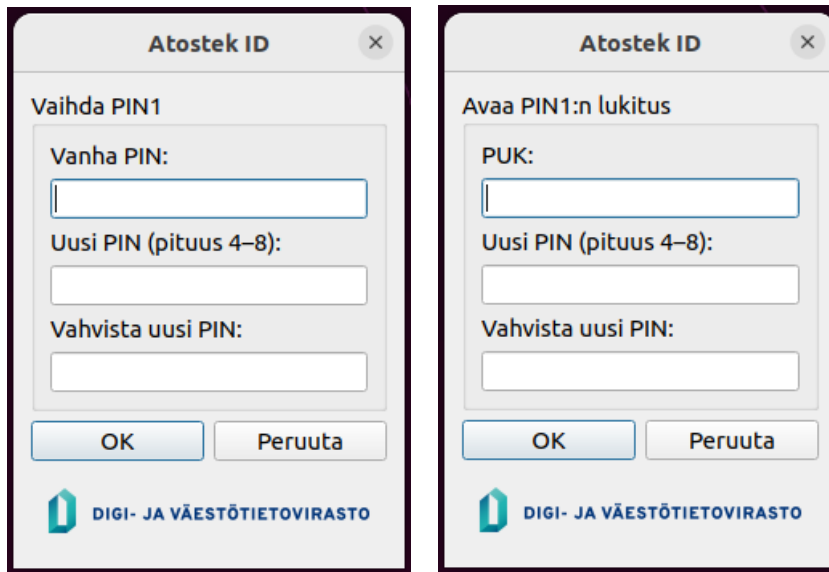
Atostek ID -ohjelman voi sulkea kokonaan valitsemalla sen valikosta ”*Sulje*” tai lopettamalla ohjelman prosessin painamalla Ctrl+C siinä terminaalissa, jossa ohjelma on käynnissä. Täydelliseen sulkemiseen ei yleensä ole tarvetta. Täydellisen sulkemisen jälkeen voi enää kirjautua palveluihin tai allekirjoittaa asiakirjoja ennen kuin ohjelma on käynnistetty uudelleen.

3.2. PIN-koodien vaihtaminen ja lukittuneiden koodien avaaminen

Voit vaihtaa PIN-koodeja valitsemalla valikosta ”*Vaihda PIN1*” tai ”*Vaihda PIN2*” ja syöttämällä sitten nykyisen PIN-koodin sekä uuden PIN-koodin kahteen kertaan (kuva 5).

Voit avata lukkiutuneita PIN-koodeja valitsemalla valikosta ”*Avaa PIN1-koodi PUK-koodilla*” tai ”*Avaa PIN2-koodi PUK-koodilla*” ja syöttämällä sitten PUK-koodin ja uuden PIN-koodin kahteen kertaan (kuva 6). PUK-koodi toimitetaan toimikortin mukana.

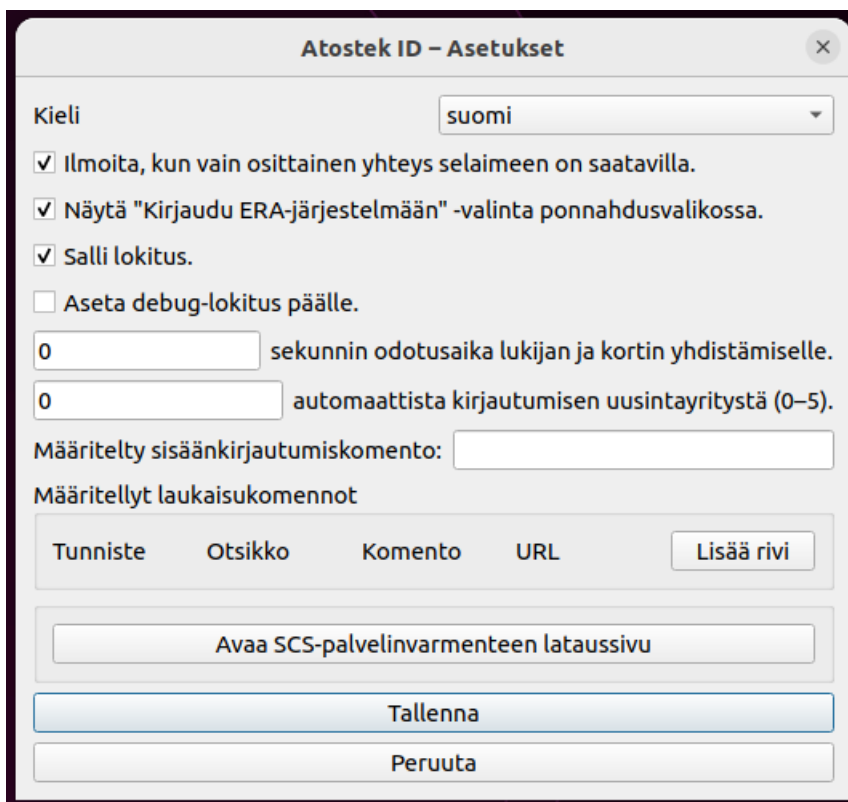
Huom! PIN-koodien käsittelyn aikana toimikortin tulee olla kortinlukijassa. Sekä PIN1- että PIN2-koodit on avattava, jotta kortti aktivoituu toimintakuntoon.

Kuvat 5 ja 6. PIN-koodin vaihto ja PIN-koodin lukituksen avaaminen.

3.3. Asetukset

Voit muokata ohjelman asetuksia valitsemalla ohjelman valikosta "Asetukset". Asetuksissa (kuva 7) voit esimerkiksi vaihtaa ohjelman kielen sekä muokata ohjelman antamia ilmoituksia ja ohjelmaan liittyviä komentoja. Huomaa, että muutokset tulevat voimaan vasta tallentamisen jälkeen.

Atostek ID - Asetukset

Kieli suomi

Ilmoita, kun vain osittainen yhteys selaimeen on saatavilla.

Näytä "Kirjaudu ERA-järjestelmään" -valinta ponnahdusvalikossa.

Salli lokitus.

Aseta debug-lokitus päälle.

0 sekunnin odotusaika lukijan ja kortin yhdistämiselle.

0 automaattista kirjautumisen uusintayritystä (0-5).

Määritelty sisäänkirjautumiskomento:

Määritellyt laukaisukomennot

Tunniste	Otsikko	Komento	URL

Lisää rivi

Avaa SCS-palvelinvarmenteen lataussivu

Tallenna

Peruuta

Kuva 7. Asetukset.

Asetuksista on hyvä huomata seuraavaa:

- "**Kieli**"-asetuksen avulla voit vaihtaa Atostek ID -sovelluksen kielen.
- "**Ilmoita uusista päivityksistä**" -asetuksen avulla voidaan ottaa käyttöön Atostek ID:n ilmoitukset uusista versioista, kun niitä on saatavilla.
- "**Ilmoita, kun vain osittainen yhteys selaimeen on saatavilla**" -asetuksen avulla voidaan ottaa käyttöön Atostek ID:n ilmoitukset osittaisista yhteyksistä, kun Atostek ID ei käynnisty oletusportteihin ja käytettävä järjestelmä pitää avata käyttämällä Atostek ID:n laukaisukomentoa.
- "**Näytä "Kirjaudu ERA -järjestelmään" -valinta ponnahdusvalikossa**" -asetuksen avulla voidaan piilottaa valikosta ERA-järjestelmän kirjautumislinkki.
- "**Aseta debug-lokitus päälle**"-asetuksen avulla voit valita, kirjataanko virhelokiin DEBUG-tason lokiviestejä.
- "**Sekunnin odotusaika lukijan ja kortin yhdistämiselle**"-asetuksen avulla voit määrittää sekuntimäärän, jonka aikana yhdistämätön kortinlukija tai kortti tulee yhdistää, kun kirjautuminen aloitetaan. Asetuksen ollessa 0 kirjautuminen epäonnistuu välittömästi, jos kortinlukija tai kortti puuttuu. Asetuksen maksimiarvo on 120 sekuntia.

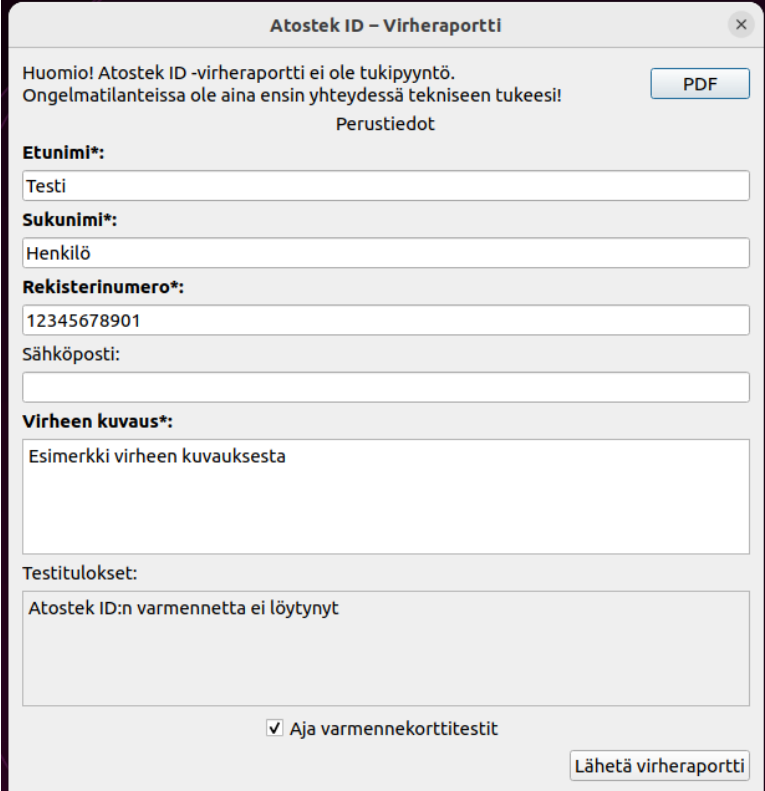
- **"Automaattista kirjautumisen uusintayritystä (0–5)"**-asetuksen avulla voit määrittää, montako kertaa kirjautumista yritetään automaattisesti uudestaan, jos kirjautuminen epäonnistuu Alcor Micro -lukijan takia. Asetuksen ollessa 0 jokaista uusintayritystä kysytään erikseen (kuitenkin yhteensä enintään kolme kertaa).
- **"Määritelty sisäänkirjautumiskomento"** -ominaisuus ei ole vielä täysin tuettu Linuxilla.
- **"Määritellyt laukaisukomennot"** -ominaisuus ei ole vielä täysin tuettu Linuxilla.
- **"Avaa SCS-palvelinvarmenteen lataussivu"**-painikkeen avulla voidaan avata sivu, josta SCS-rajapinnan juurivarmenteen saa ladattua. Sivulla on myös ohjeet sille, miten juurivarmenne asetetaan luotetuksi Firefox-selaimella.

3.4. Päivittäminen

Atostek ID -ohjelman Linux-versiota ei voi tällä hetkellä päivittää automaattisesti.

3.5. Virheenraportointi

Atostek ID:n valikosta löytyy kohta *"Virheraportti"*, jonka avulla voit lähettää virheraportin ERA-palveluun. Virheraportti itsessään ei kuitenkaan ole tukipyyntö. Jos kohtaat ongelmatilanteen, ole aina yhteydessä ensin tekniseen tukeesi. Virheraportti muodostetaan antamalla riittävät yhteystiedot ja kirjoittamalla virheen kuvaus (kuva 12). Jos kortinlukija ja kortti on yhdistetty, etsitään kortin tiedot automaattisesti.

Atostek ID - Virheraportti

Huomio! Atostek ID -virheraportti ei ole tukipyyntö. Ongelmatilanteissa ole aina ensin yhteydessä tekniseen tukeesi!

PDF

Perustiedot

Etunimi*:

Sukunimi*:

Rekisterinumero*:

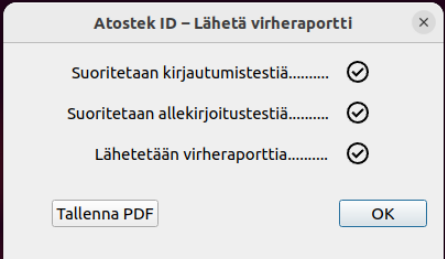
Sähköposti:

Virheen kuvaus*:

Testitulokset:

Aja varmennekorttitestit

Lähetä virheraportti

Atostek ID - Lähetä virheraportti

Suoritetaan kirjautumistestiä..... ✓

Suoritetaan allekirjoitustestiä..... ✓

Lähetetään virheraporttia..... ✓

Tallenna PDF OK

Kuvat 12 ja 13. *Virheraportti ja sen lähettäminen.*

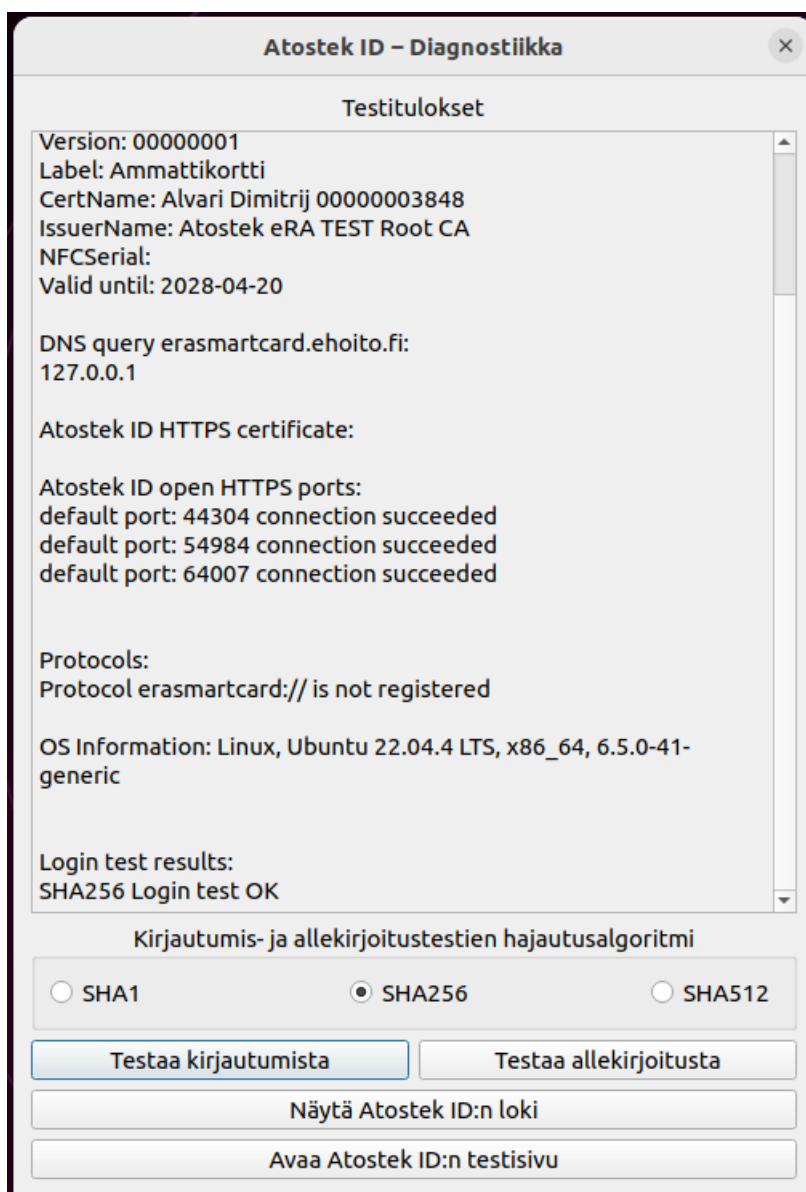
Pakolliset kentät on merkitty tähdellä ja lihavoinnilla. Virheraportin voit lähettää alaoikealta löytyvästä painikkeesta "*Lähetä virheraportti*". Huomaa, että painiketta ei voi painaa, jos yksikin pakollisista kohdista puuttuu.

Virheraportista voit myös tallentaa halutessasi .pdf-tiedoston omalle koneellesi yläoikealta löytyvästä painikkeesta "*PDF*". Alhaalta löytyvän valintaruudun "*Aja toimikorttitestit*" avulla voit valita, ajetaanko toimikorttitestit virheraportin lähettämisen yhteydessä.

Virheraportin lähettämisestä avautuu ikkuna, josta voit seurata lähettämisen edistymistä (kuva 13). Virheraportin lähettämisen ikkunassa näkyy toimikorttitestien tila ainoastaan silloin, jos olet valinnut toimikorttitestit ajettavaksi kuvan 12 ikkunassa. Jos virheraportin lähettäminen onnistuu, virheraportin ikkuna (kuva 12) sulkeutuu automaattisesti. Virheraportin lähettämisen ikkunasta (kuva 13) voit vielä halutessasi tallentaa virheraportin .pdf-tiedostona painikkeesta "*Tallenna PDF*".

3.6. Diagnostiikka

Atostek ID:n diagnostiikkanäkymän (kuva 14) saat avattua valikon kohdasta "*Diagnostiikka*". Näkymän avautuessa ajetaan testejä, mikä kestää muutamia sekunteja. Testitulokset pitävät sisällään tietoa muun muassa Atostek ID -sovelluksen versiosta, yhdistetyistä lukijoista sekä tuetuista selaimista.

Kuva 14. Atostek ID:n diagnostiikkanäkymä.

Diagnostiikkanäkymässä voit myös testata kirjautumista ja allekirjoitusta kortin ollessa yhdistettynä. Voit valita käytettävän hajautusalgoritmin valintanappien avulla. Kirjautumis- ja allekirjoitustestin tulokset tallentuvat "Testitulokset"-näkömään.

Atostek ID:n virhelokin saat näkyviin "Näytä Atostek ID:n loki"-painikkeen avulla. Virheloki avautuu erilliseen ikkunaan.

Painikkeesta "Avaa Atostek ID:n testisivu" voit kokeilla, toimiiko Atostek ID -sovellus oikein. Jos painikkeesta ei avaudu valkoinen nettisivu tekstillä "Test page loaded OK", jotakin on pielessä. Esimerkiksi jos Atostek ID:n tarvitsemat varmenteet eivät ole asetettu luotetuiksi, testisivu ei aukea oikein.